

„Minden tehetség gondozó program kiteljesítheti a benne dolgozó pedagógust is” – véli Vargáné Pulai Edina, a Kecskeméti Szakképzési Centrum Gáspár András Technikum MTM programfelelőse és koordinátora. Nem csak a diák élheti meg a sikereket a tehetség gondozó munka során, hiszen a közös munka eredményeként a pedagógus számára is ugyanolyan elismerést jelenthet az általa felkészített tanuló jó eredménye.

Tanórai keretek között, de tanórán kívüli, szakköri foglalkozásokon is foglalkoznak a tehetséges fiatalokkal a Kecskeméti Szakképzési Centrum Gáspár András Technikum Minősített Tehetség gondozó Műhely (MTM) pedagógusai, emelte ki Vargáné Pulai Edina MTM programfelelős. Azonban elárulta azt is, hogy az igazán nagy kihívás számukra a kettős különlegességű diákok fejlesztése.

- Az Önök intézményében mióta valósulnak meg tehetség gondozó programok?

Iskolánkban 2015 óta valósulnak meg komplex tehetség gondozó programok akkreditált kiváló tehetségpontként, illetve Minősített Tehetség gondozó Műhelyként. A tehetség gondozás tanórai keretben – differenciált munkáltatással –, illetve szakkörökben, műhelyekben valósul meg. Elsősorban gyakorlatorientált, manuálékhoz kötött kreatív folyamatok, illetve az interaktív tudásmegosztás módszertanát alkalmazzuk. A kettős különlegességű tehetségeink rendszerben tartása a cél: ehhez biztosítjuk a folyamatjellegét, a mentorálást, a műhelymunkák rendszeres monitoringját. A szakmai programunkban is jelen van külön fejezetként a tehetség gondozás.

- Tapasztalataik szerint melyek a leggyakoribb kihívások a tehetség gondozás területén?

Kihívást számunkra a kettős különlegességű diákjaink fejlesztése jelent. Az ő esetükben komplex tehetség gondozó jó gyakorlatokat dolgoztunk ki: énerősítő technikák, önbizalom-tréningek, mentális önismereti beszélgetések kísérik a szakmai és közismereti tehetség gondozást. Esetükben a tehetségsegítés nemcsak a tárgyi tudás fejlesztéséből, a terhelés fokozatos emeléséből áll, hanem párhuzamosan zajló személyiségfejlesztés is zajlik.

*- Mit jelent az intézmény életében, hogy **Minősített Tehetség gondozó Műhelyként** is működik, illetve, hogy – akár tágabb értelemben is – részt*

vesz a Tehetségek Magyarországa projektben?

Iskolánkban a tehetséggondozásnak tradicionális jellege volt, amely a klasszikusnak mondható modellekre épült. MTM-ként fókuszba helyeztük és átkereteztük jó gyakorlatainkat, adaptálhatóvá tettük és megmutattuk azok működését nemcsak az iskolában, hanem a Szakképzés Centrum tagintézményei, illetve a város Tehetségpontjai körében. Az MTM titulus egyúttal maga után vonta a tudásmegosztás változatos módszertanát: műhelynapokat, szakmai workshopokat, börséket szerveztünk. Gazdagítottuk jó gyakorlatainkat és műhelyeinket. Ebben folyamatosan éreztük a Nemzeti Tehetség Központ jelenlétét: rendezvényeinket és eszközellátottságunkat is kiemelten figyelemmel kísérték, támogatták. Tehetséggondozó műhelyeinkben rendészetis diákok, magasépítő technikusok, közlekedésgépészek, kiadványszerkesztők és fotográfusok tevékenykednek kiváló szakmai tanárok vezetése és iránymutatása mellett. A Nemzeti Tehetség Központ sokszínű továbbképzési kínálata segítette tanáraink munkáját, módszertani gazdagodását. Kiemelném megvalósított programjaink közül az ÉNKÉP-dimenziók a tehetséggondozásban című módszertani börsénket, ahol az interperszonális tehetségterület sokszínű fejlesztési lehetőségét tudtuk bemutatni és megosztani kiváló meghívott előadók, illetve saját műhelyeink közreműködésével. Iskolánk jó gyakorlatai közül az ART-műhely illetve a Kreator Színházpedagógia műhely tematikáját átvették a tehetségpontként működő általános iskolák, valamint a szakképzési centrum két tagintézménye is. Megyei és regionális szinten is jelen vagyunk, ugyanis a beiskolázási programunk fontos része a pályaorientációs stratégia. Ebben jelen vannak a bemutatható jó gyakorlatok, amelyekkel megszólítjuk a megye általános iskoláit. Több alkalommal tartottunk előadást a tehetségműhelyeinkről, s mutattunk be jó gyakorlatot azzal a céllal, hogy elnyerjük a nyolcadikosok tetszését, s hozzánk jelentkezzenek.

- *Tapasztalataik szerint az alap pedagógiai ismereteken, készségeken és kompetenciákon túl szükségük van-e speciális ismeretekre, technikákra a tehetséggondozásában résztvevő tanároknak? Ha igen, melyek ezek?*

Minden tehetséggondozó program kiteljesítheti a benne dolgozó pedagógust is.

Fontos, hogy a tehetségsegítő tanár autonóm személyiség legyen, vállalkozó szellemű, s ne keverje össze a pedagógus szabadságát a pedagógiai szabadsággal. Szakmai kompetenciájában megingathatatlanak kell lennie.

Úgy gondolom, hogy a legfontosabb elvárás a tehetséggondozó tanárokkal szemben annak szem előtt tartása, hogy a tehetséggondozás soha nem öncélú, mindig a diáknak szól. A fejlődést a hozzá vezető utak minősítik. A tanár munkája a lehetőségek biztosítása és a tanítványok bátorítása. Meg kell tanítani diákjainkat, hogyan váljanak nyitottabbá, érzékenyebbé, hogyan fogadják el mások javaslatait, s hogyan dolgozzanak ki lehetséges megoldásokat. Minden tehetségben az egyedit, a megismételhetetlent kell keresni, sugalmazással, óvatos vezetéssel. A tanárnak nagy önfegyelemre és én-erőre van szüksége ahhoz, hogy az általa kibontakozó tehetséget szárnyalni hagyja. Fel kell ismernie, mikor lehet elengedni a gyermeket a tehetséggondozás folyamatában. Ez a leválás nem hirtelen kell, hogy megtörténjen. A tanár fokozatos háttérbe húzódásával segítheti ezt elő évek hosszú munkája során. Gyermekkorban a tehetség fejlesztése folyamatos, de el kell fogadnunk azt a helyzetet is, amikor a tanítvány túlnő mesterén. A háttérből figyelhetjük, terelhetjük, de nem irányíthatjuk! Valójában a megfelelő irányultságú felkészítés, gondozás végső célja az önálló, a konvencionálison túlmutató problémamegoldás.

- *Az Önök tapasztalatai szerint milyen pedagógiai technikákkal, módszerekkel lehet ösztönözni egy tehetséges, de alacsony motivációs szinttel rendelkező diákot?*

A szakképzési profilba illesztett tehetséggondozás alapvetése: a duális képzés egyedi vonásokkal ruházza fel a tehetségsegítést. Itt szükséges és indokolt, hogy a szakmai képességfejlesztés kerüljön előtérbe: ezt a magas óraszámú oktatott szaktárgyak lehetővé teszik, de a közismereti órák csökkentése maga után vonja a tehetség kifutási idejének, illetve a szakágra történő beszűkülésének a veszélyét, különös tekintettel a szakközépiskolai képzésére. Ezért fontos, hogy a szakmai gondozás mellett folyamatos énerősítő, asszertív

technikára épülő személyiségfejlesztést, mentális gondozást is kapjanak tehetségígéreteink. Iskolánkra a kettős címkéjű tehetség a jellemző. Sok tehetségünk rejtve marad, mivel eleve hátrányokkal érkeznek (szociális, tanulási). Ezek a tanulók nehezen illeszthetők be egy tehetséggondozó, hosszútávú projektbe, esetükben a hátránykompenzálás (felzárkóztatás) is időigényes. Sok rejtett tehetségünk a lemorzsolódás miatt elveszik. Megoldandó feladat a lemorzsolódás csökkentése, a kettős címkéjű tehetségek iskolai rendszerben tartása. Fontos kihívás még, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű tehetségígéreteinket visszatartsuk a munka világának kihívásaitól, támogatni tudjuk őket a továbbtanulásukban – lehetőség szerint a technikus képzésig, illetve a felsőfokú duális partnereink irányában is. Ehhez szükséges az élő és hatékony együttműködés a duális felsőoktatás intézményeivel.